

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu sa voru
primi decatu numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a.

Pretulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentra Romanii'a :
pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentra inserciuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separat. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Pest'a, 14 2. aug. 1869.

Daca consideramu cursulu politiceii in Austri'a de la inaugurarea dualismului prin d. Beust; daca consideramu, cum tote natiunile d'in Austri'a afara de elementulu germanu si magiaru, fure delaturate de la tote beneficiile statului; daca consideramu mai virtosu, cum drepturile natiunii romane fure lovite si despretiuite; mirarea nostra trebuie se culmineze, vedindu ca dupa unu planu pusu in lucrare cu atata consecintia si rigurositate pentru totala amortire si subjugare a natiunilor d'in Austri'a aruncate a fara de constitutiune, dicemu, mirarea nostra trebuie se culmineze, vedindu pre d. Beust declarandu-se in seditia d'in 9. a l. c. a Delegatiunii senatului imperiale, ca politica Austriei este aliantia interna a poporeloru sale.

De unde acesta halucinatiune, neconsecintia? Au nu totu acelu-a-si d. Beust dfe odata, ca slavii si romanii sunt a se isbi la parete? Au nu totu d. Beust a lucratu si lucreza pana asta-di in sensulu acelu programu vechiu alu seu?

Cu tote aceste, d. Beust are temeritatea de a vorbi asta-di despre aliantia interna a poporeloru Austriei; elu, care a lucratu d'in tote poterele contr'a acestei aliantie, elu care s'a opusu intr'unu modu sistematicu toturoru dorintieloru natiunali, elu care a sugrumatu aceste dorintie fara de nici una remunstrare de consciintia. Cine nu vede aci insultatu sentiulu bunu comune, cine nu vede aci lovita in facia si batu-jocurita dreptatea?

Seu daca d. Beust vede asta-di, ca sistemulu seu este in ultim'a agonia si ca nu are de a respira decatu cate-va mominte, pentru-ce nu da frenele guvernarii altoru barbati mai capabili decatu d'insulu, cari au si capacitatea, si consciintia de a lucra conformu politiceii de asta-di a Austriei, carea dupa d. Beust trebuie se se bazeze pre aliantia interna a poporeloru sale? Daca convingerile dlui Beust sunt sincere, pentru ce cugeta intr'unu modu si lucra intr'altulu?

Da, politica Austriei trebuie se fia aliantia poporeloru sale; aceste popore, pentru a face aliantia intre sine, trebuie se fia ascultate, si dorintiele loru implenite si respectate; aceste natiuni trebuie se se guverneze ele pre sine in-se conformu trebuintieloru si chiamarei loru proprie; da, in acestu modu ar' potè fi vorba de una aliantia a poporeloru Austriei.

Inse d. Beust nu a voitu se recunosca existinta mai multoru natiuni, a fara de cea magiara si germana, in Austri'a; d. Beust a lucratu si lucreza chiaru si asta-di, candu vorbesce de aliantia poporeloru Austriei, contr'a drepturiloru si intereseloru acestoru natiuni, supunendu pre celelalte popore aliantie austro-magiare sustienuta cu forta unei armate de 800,000 capete, spre batu-jocur'a dreptatii si a umanitatii; si lucru inca si mai curiosu, acelu-a-si d. Beust, care intr'o seditia mai d'in ainte a delegatiuniloru vorbi de „inimici interni” si de oprimarea acestoru-a prin una armata mercenaria, bine platita, ca-ci altmintrea acesta armata nu s'ar' insuflati contra „inimiciloru interni”, acelu-a-si d. Beust, dicemu, vine asta-di a ne vorbi de una aliantia interna a poporeloru d'in Austri'a.

Dlu Beust de una parte se provoca la inimici interni pentru ca se-si infintieze una armata tare contr'a loru; acesti inimici nu potè se fia decatu natiunile nedreptatite, ca-ci numai frica de ele pote se rechiamè una potere enorme de 800,000 mii barbati inarmati; de alta parte, dlu Beust are convingerea, ca numai aliantia poporeloru Austriei este mantuirea imperiului; in scurtu, natiunile neindreptatite sunt una data inimici interni, pre cari trebuie se a-i invinge, alta data acelea-si natiuni au a traì in aliantia.

Èta, in tota consecintia loru, principiile politice a le barbatiloru de statu ai Austriei, èta in deosebè pre saluatoriulu Austriei, pre dlu Beust, cum vacileza, halucineza si siovaesce in tote partile, fara de principie stabile, fara de unu firu

conducatoriu, fara de una consciintia solida a misiunii sale.

Vedemu dara, ca principie fara intielesu, ca si a le dlui Beust si a le sociloru sei, conducu asta-di destinele poporeloru d'in Austri'a; ca ele sacrifica cu abnegatiune sangele si averea loru unoru atari neconsecintie, ca cele descrie aci.

Pana candu voru fi ore poporele Austriei jocu alu capritieloru si fantasieloru nemarginite? Candu voru potè dice o data aceste popore, ca vointia loru este neviolabila, ca este suprem'a potere, care singura este indreptatita a dispune chiaru si asupra unei venituri, fia acelu a ori si cine; candu voru potè dice poporele Austriei, ca vocea loru este „vocea lui Domnediu”?

Ne place a crede, ca barbati pusi asta-di in fruntea conducerei afaceriloru publice si a destineloru poporeloru d'in Austri'a, se voru reculege si nu voru lasa ca se urmeze catastrofe, cari aru casiona sguditura, materiali si morali, necalculabili si perderi neprevedute. Rescularea tieraniloru sub Dózsa, revolutiunea francesca, etc. sunt totu atatea exemple infioratorie, cari totu-de-un'a aru trebui incungiurate.

Stadiulu procesulu II. de presa alu „Federatiunii”

In nrulu 78 de la 23/11 iuliu alu „Federatiunii” s'au fostu publicatu tote actele relative la procesulu mai nou intentatu contr'a Redactorulu acestui diurnalu si pertratatu in 18 martiu a. c., candu acusatulu fu condamnatu la inchisore de unu anu, la solvirea unei mulete de 500 fl. si la suportarea cheluzeloru judecatoriesci de 29 fl. 4 cr., si 8 fl. remuneratiune pentru interpretele intrebuintatu in mentiunatul procesu.

D'in acelea-si acte se vede, ca plansorea de nulitate, subscernuta prin acusatulu condamnatu tablei reg. septemvirali, ca foru supremu de casatiune. fu respinsa prin decisiunea de la 10 aprile a. c.

Judecatori'a de presa comunica redactorulu „Fed.”, sub nr. 112, decisiunea respingatoria a tablei septemvirali, cu observarea, ca d'in caus'a immunitatii dietali s'au facutu totu una-data pasii necesari pentru concesiunea camerei dietali receruta la esecutarea sentintiei. Condamnatulu fu totu-de-un'a-data provocatu prin conclusu ca, in intielesulu §. 5 alu ordinatiunii ministeriali d'in 15. maiu 1868, se implinesca prescriesele acelu paragrafu in terminulu statoritu prin §. 36 alu art. de lege XVIII. d'in 1848.

D'in caus'a contradictiunii intre ordinatiunea ministeriale de la 15. maiu 1868 si §. 36 alu art. de lege XVIII. d'in 1848, condamnatulu insinua recursu de nulitate la curtea de casatiune contr'a conclusulu memoratu alu judecatoriei de presa.

In urmarea acestui recursu de nulitate, curi'a reg. magiara, ca foru de casatiune, in seditia s'a d'in 28 iuliu 1869 aduse urmatori'a decisiune, comunicata in copia prin judecatori'a de presa redactorulu acestui diurnaru:

Copia oficiale
Nr. 510.

In numele Majestatii Sale Regelui, Curi'a regesca magiara ca foru de casatiune, in afacerea de presa a directorulu causelor regesi ca procuroru generalu contr'a lui Alesandru Romanu, luandu sub pertratate in seditia sa publica de la 28 iuliu plansorea de nulitate, prezentata prin acusatulu la 16 iuliu, Nr. 273, contr'a decisiunii de la 11 iuliu 1869, Nr. 112, a judecatoriei regesi de presa d'in districtulu Pestei, in intielesulu carei-a acusatulu a fostu avisatu ca, in urm'a sentintiei aduse si trecute acuma la valere de dreptu, se satisfaca §-lui 36 alu art. de lege XVIII d'in 1848 sub terminulu prescriesu acolo, — a adusu urmatori'a decisiune:

In intielesulu §-lui 36 alu art. de lege XVIII d'in

1848, fiindu obligatu editorulu seu redactorulu respundietoriu alu foiei a insinua in loculu seu, in terminu de 3 zile dupa publicarea sentintiei condamnatorie aduse contr'a lui, una alta persona respundietoria, si in intielesulu § lui 5 alu ordinatiunii emisa d'in impoternicirea legislatiunii prin ministrulu justitiei la 15 maiu 1868, cu valere de lege, fiindu a se computa terminulu insinuarei receruta prin lege de la immanuarea sentintiei condamnatorie, cu valere de dreptu, ace'a ce, prin abatere de la § 36 alu art. de lege XVIII d'in 1848, se intempla singuru in favorulu persoanei respundietorie;

Prin urmare, dupa ce decisiunea atacata, in intielesulu carei-a acusatulu a fostu indrumatu ca in terminu de 3 zile de la immanuarea sentintiei valide se insinueze persona respundietoria, s'a adusu in modu corectu atitu cu privire la lege catu si la ordinatiunea surrogatorie de mai tardu, si este inca chiaru si mai favorabila pentru acusatulu decatu dispusetiunea legi pentru a carei-a delaturare se plange, — plansorea de nulitate la acusatulu se respinge.

Judecatori'a regesca de presa se incunoscintieze despre acest'a, retransmitendu-i-se actele subscernute in 18 iuliu an. cur. sub Nr. 273, pentru ca se ide mesurile ulteriori recerute.

Data in Pest'a, d'in seditia publica a curiei reg. magiara, ca foru de casatiune, tienuta in 28 iuliu 1869. Ignatiu Lukacs, m. p., Colomanu Babos, m. p.

Pentru autenticitatea copiei:

Pest'a, 30 iuliu, 1869.

Gustavu Bartay, m. p.

Directoru alu biroulu pentru judecatori'a de presa.

(L. S.)

Nr. 295 d'in 1869.

Tribunalulu de presa.

Decisiunea presente a curtii de casatiune este a se alatura in originalu catra acte, era in copia oficiale este a se comunica prin immanuare lui Alesandru Romanu, ca proprietariu-editoriu ala diurnalulu „Federatiunea”, fiindu a se face raportu despre diu'a, in carea s'a immanuatu lui Alesandru Romanu acesta decitiune a curtii de casatiune.

Pest'a, 30 iuliu, 1869.

Josefu Sarkany, m. p.

Presidinte alu tribunalulu de presa d'in districtulu Pestei.

Adunarea generale a „Asociatiunii Transilvane pentru cultura si literatur'a poporulu romanu.”

Siomcut'a, 10. aug. 1869.

„Virtutea romana reinvie”, una inscriptiune transparente de a supra portei pretoriului districtuale d'in Siomcut'a, stindardulu treicoloru natiunale, poporulu de tote clasele undulandu pre stradele miculu opidu romanu, — ni vestiiau, ca adi avemu a fi martori la una festivitate romana. Salutările si imbratisfările fratiesci in tote partile ni aretau iubirea ce unesce pre toti romanii fara de osebire de provincia si tienuturi. — Dar' bucuria era nemarginita, candu se latu cu iutimea electrului scirea placuta, ca „a sositu si Dlu Baritiu!” Avemu onore a mai salutà la acesta adunare si pre dlu dr. Ratiu avocatulu cu incantatori'a sa socia d'impreuna, pre dnisor'a Const. Dunca, apoi pre I. M. Moldovanu si can. Mihali de la Blasiu, consil. Bologa s. al. romani si literati romani d'in tote partile Transilvaniei si Ungariei transtibiscane; mai virtosu au venitu multi d'in Selagiu, Satumare si Marmati'a.

Seditia prima.

Dupa invocarea spiretulu santu in baseric'a locale.

cam la 9 ore, la propunerea dlui P a v e l u vicariu alu Maremuresiului, se alege una comisiune, care invită preonorab. D. presedinte a deschide adunarea.

Dlu presedinte, comitetulu împreuna cu dlu Baritiu intrandu in sala cea mare a pretoriului, fare primii de adunare cu vivate fragorose. Apoi Dlu presedinte ocupandu-si locul, prin una cuventare ocazionale si binerostita, intreruptu cu „sê traiesca!“ dese fêce una privire scarta a supr'a trecutului vietiei noastre nationale si aretandu, cã nu atãtu lasitate, lips'a de simtiu nationale sêu indiferentismulu, ei mai multa n e s e i n t i ' a au fostu caus'a nefericiei nostre; indegeta la scopulu Asociatiunei; saluta pre romanii districtului Cetatii de-petra, cari au luptatu si si au aretatu adeseori virtutea si barbatia inse dorere nu totu-de-un'a in interesulu natiunei rne; saluta intreaga adunarea si declarasied. dechisa.

Dlu presedinte raspunde dlu deputatu dietale Vasiliu B u t e a n u si intr'una cuventare frumoasa, in numele opidului Siomeuta saluta pre On. Dnu presedinte si adunarea intre a; er' dlu Stefanu Filepu v. capitanu alu districtului fêce totu ast'a in numele poporului rnu d'in districtu. Ambe vorbirile fare primite cu „sê traiesca chiorenii!“

Conformu statutelor, la propunerea presedintelui, se alege trei notari ad hoc pentru ducerea procesului verbale alu adunãrii — dd. Justinu P o p f i u, Dr. J. N i e h i t a si Pavelu D r a g o s i u, care inse nepotendu primii acêsta distinctiune, in locul dsale sa alesu dlu Ales. P o p u.

In intielesulu programului, dn. secretariu H. J. R u s u dède cetire raportului sêu despre activitatea comitetului asociat. in anulu espiratu, dupa care dlu presedinte anuncia una scrisore gratulatoria a „R o m a n i e i“ d'in Vien'a, una telegrama a tencerimei romane d'in Pest'a si alt'a a inteligintiei romane d'in Fagarasiu, tote trei s'a cetitu si primitu cu aplause.

Dlu casieru capitãnu Stezariu asterne a lunarei raportulu sêu, d'in care se vede cã averea asociatiunii de presinte este 40, 259 fl. crêscere d'in anulu trecutulu 10, 282 fl.

Dlu bibliotecariu inca n'a sositu.

Se trece la alegerea:

1. Unei comisiuni pentru inserierea membrilor noui. Membrii comisiunii: J. Cosmutia, Alesandru Popu M., Georgiu Popu d'in Selagiu.

2. In comisiunea pentru creectarea raportului dlui casieru sunt alesi dd. Siandoru, Georgiu Filepu, d'in Selagiu, A. Munteanu d'in Ghier'a, G. Maniu d'in Scini, Stefanu Filepu.

3. In comisiunea pentru desbaterela propunerilor insinuande dd. cons. Balogu, Dr. Ratiu, vicariu Pavelu, Al. Buda, And. Medanu, Josifu Popu d'in Clusiu si V. Buteanu.

4. In comisiunea pentru statorirea bugetului pre anulu viitoriu J. Moldovanu, Muresianu, Dr. Colceriu, can. Mihali, si vicariu Coroianu. — Tote aceste comisiuni voru raportã in sedinti'a de mane. Venindu ordinea la cetirea disertatiunilor, dlu pre-

siedinte anuncia, cã sunt insinuate la presiediu 5 vorbiri si anume de la dd. Baritiu, J. Rusu, Popfii, Vulcanu si Al. Buda. Adunarea intreaga crumpe: „Sê a dîmu pre dlu Baritiu!“ „Sê traiesca dlu Baritiu!“ Dup'acêsta urmã una lenisce adunca, si êca se ivesece pre tribuna celu mai mare romanu d'in coce de Carpati; publiculu crumpe de nou in vivate frenetice si repetite: er' facundu-se linisce d. Baritiu dã cetire unui discursu prea interesante „despre crêscerea muieriloru la natiunea romana.“ Oratorele fu mai adese ori intre-ruptu de aplausele viue ale adunãrii. Timpulu nu-mi concede a descrie impresiunea, ce a facutu discursulu medu-osu si escelinte, dar' poteti cugetã marimea impresiunii si insulfetirii, candu vorbesce ilustrulu romanu G. Baritiu.

Dup'acêsta urmã una disertatiune frumoasa a dlui J. Vulcanu „despre influintia si apretiunirea limbei romane“

Decandu esista Asociatiunea Trna, in adunãrile ei generale dora nu s'au auditu inca atãtu de interesante discurse.

Siedinti'a se radica la 1 ora dupa mediadiu. Apoi a urmatu unu prandiu diplomatecu in pretoriulu districtuale; intre toaste am a amintit a lu dlui presedinte pentru majestatea sa, alu dlui Dragosiu jude cereuale pentru „Gur'a satulu“ d'in alu dlui V. Popu d'in Selagiu pentru dlu Baritiu, si alu dlui Baritiu pentru parinti si mamele romane Cetatea de petra. Fêsta-sêra vom t avè parte intr'unu balu splendidu. Coresp.

Unde vomu ajunge.

II.

Ce este Austria si ce a fostu? Unu mixtum compositum, in care poterea coesiva a fostu si este astuta combinatiune a politice de intriga cu fortia bruta.

Omulu cugetatoriu se mira, cum una atare conglomeratiune de elemente atãtu de variante si fluctuante s'au potutu stracorã prin atãte crise si metamorfose viforose, pana la actualitatea cea cu doua corne — fãra a se respi cu deseversire?

Si mirarea nostra este cu atãtu mai intemeiata, cu cãtu istoria nu justifica cu tite suficiente esistintia unui imperiu creatu d'in varietati repulsive, asupr'a ruineloru mai multoru tiere si natiuni, chiamate si capabili a figura de sine si independente in marca procesiune a progresului civilizatiunii si prosperãrii omenesci.

Unu statu, ca sê pota avè ratiunea d'a esiste, trebeu sê aiba conditiunile recerute — temeiu, scopu si mediu-loce corespundictorie scopulu.

Bas'a statului o represinta i d e n t i t a t e a si armonia intereselor aspiratiuniloru si tendintieloru pârtiloru constitutive ale statului; lipsindu acesta identitate si armonia — statulu n'are temeiu.

Misiunea statului este, sê asecure drepturile si bunurile t o t u r o r u, ca estu-modu membrii lui sê pota inaintã in deplina libertate si neimpedecati, cãtra limanulu destineloru sale; lipsindu acesta garantia — statulu nu mai are scopu.

Mediulocele ce statulu are a le intrêbuintia pentru ajungerea scopulu sêu — potestatea, legile si institutiunile lui, au sê corespunda cu efi-

caetate scopulu ce statulu are sê urmasesca, conformu intereselor si aspiratiuniloru membriloru sei; cã-ce la d'in contra sunt netrebnece si chiaru, periculose — ne abata de la scopu, si atunci s'afirma cu dreptu cuventu, cã statulu n'are mediu-locele recerute.

Care sunt elementele constitutive ale imperiului austriacu? Una multime de slavi, putini nemti si unguri, 3 milioane si mai bine de romani.

Fostu-au ore identice interesele, aspiratiunile si tendintiele acestoru-a — la infintiarea imperiului? — suntu ele in armonia adi in êpoca dominatunii principiului nationalitatii, candu interesele, aspiratiunile si tendintiele poporeloru se diregu sub impresiunea neresistibile a spiretului nationalu?

Individi si societati se intr'unescu de buna voia — candu identitatea intereselor ale-chiamã la unire. Candu inse interesele loru diferescu, si pote sunt chiaru opuse, numai fortia majora (nu arare ori intrig'a infama) pote mediu-loce unirea. S'au intrunitu ore de buna voia — conduse de identitatea intereselor — elementele ce constitucescu monarcia austriaca? Istoria trecutului raspunde negativu, ilustrandu cu multe probe sangerose respunsulu sêu.

In presinte? Centralisatiunea seculare dora va fi impacatu interesele si tendintiele diferiteloru elemente — va cugetã cine-va. Dar' nu este asiè. Fenomenele actualitatii vorbescu cu una elocintia viua contra acestei teorie, constatandu cea mai eclatante desarmonia intre interesele, aspiratiunile si tendintiele poporeloru d'in Austria.

Asiè-dara conditiunea prima lipsesce.

E bine, sê vedemu care au fostu si este scopulu urmarita de stapanitorii statului austriacu, si identificatu cu misiunea acestui-a? A sacrificã unei minoritati neinsemnate, drepturile si interesele, potemu dîce esistintia majoritatii pârtiloru d'in care consiste statulu in cestiune. Acestu-a inse nu pote fi scopulu justu alu unui statu, care voies e a si garantã esistintia si venitoriulu — nu, mai alesu adi, candu dreptulu, egalitatea, dreptatea si libertatea — pentru toti intru tote — rechiama cu voce potinte pusetiunea care ratiunea si natur'a li-o prescrie, in societatea omnesca.

Deci conditiunea a don'a inca lipsesce.

Sê cercãmu conditiunea a trei-a — mediulocele: legile si institutiunile monarciei austr. corespunsu-au si corespundu ore misiunii ce ar' potè s'o aiba acesta monarcia? Istoria marturisesce, si esperintia propria ni-spune, cã legile si institutiunile in monarcia austr. au fostu represintate prin arbitragiulu unu individuu sêu alu unei minoritati inimice majoritatii poporatiuniloru monarciei in cestiune, unu arbitragiu care n'au corespunsu si nu pote corespunde intereselor, aspiratiuniloru si tendintieloru elementeloru statului, si estu-modu n'a potutu si nu pote corespunde misiunii ce unu statu trebeu sê implenesca, adeca ascurandu drepturile si bunurile t o t u r o r u membriloru sei, ca acesti-a sê pota inaintã in libertate si neim edecati intru realisarea destineloru sale.

Dreptu-ace'a conditiunea a trei-a inca lipsesce.

Conclusiunea unica ce se pote face pre bas'a

FOISIORIA

Limba romana si dialectele Italiane.

Schitia filologica de

G. L. Frolo

Profesoru la gimnasiulu Carolu I. d'in Brail'a.

Manserunt, hodieque manent vestigia raris. Horatiu.

I.

Sciintia filologica are dreptu cuventu de a se fali pentru victoriele reportate in dfilele nostre. Nefindu-i de ajunsu sê fie largitu orizontulu cercetãriloru in privintia limbelor clasiche, la cari mai ca sê marginiau studiela trecutului, a mai voitu sê rapesca sfingiloru secretele de atãte-a secole pastrate, si sê evôce cele XXXI. dinastie egiptene d'in necropolele loru: a silitu pre Babilonu si pre Ninive sê dea contu despre alfabetele cuneiforme sapate pre argila: deslegã prin tablele poligote ale Archemidiloru problema cea nepetrusa despre limbagiulu Mediei: decifra estravagantele caractere ale templeloru cipriene si ale pesteriloru funerarie d'in Licia: facu sê vorbesca basrelievele ce acoperiau stãncele Frigiei: scose la lumina tesãurele de filosofia si de estetica ce zaceau necprinse in S a s t r e l e Indianiloru, in R a m a y a.

n a si in M a h a b h a r a t a; er' ceea ce este si mai multu, devinã prin simpl'a potere a inductiunii esistintia, fisionomia si fasele istorice ale poporulu Arya, acelu nobilu poporu a carui limba esplica tota morfologia limbelor nostre, si prin care Greco Latinii, Slavii si Germanii se recunosc astadi de frati.

Tote aceste rezultate sunt de o valoare inestimabila spre a reconstrui istoria, spre a determinã legãmintele ce unescu membrele respite ale familiei omenesci, si spre a preparã acea sintese sociala la care tientesce miscarea de astadi. Dar', in interesulu chiar' acestui scopu, misiunea limbistice nu se marginesce aci: Europa insa-si i pastreza unu tereflu intinsu de abid destielinitu, pre care o accepta alte conquiste de unu interesu mare si cu multu mai immediatu.

Obiectulu indaginiloru nu voru mai fi nisce natiuni morte, cari au peritu de pre faciã lumii, si au presaratu cu osamentele loru pustietãtile Orientului; dar' natiunile cele viue, cari, totu acceptandu or'a rescumperãrii, si-au pastratu limba loru dreptu paladiu de gloria si de independentia. Pentru ele o cestiune filologica este cãte odata o cestiune de viètia si de morte, si o carte de gramatica valorèza mai multu decãtu o oste innumerabila indiestrata cu pusi de Chassepot si cu tunuri ghintuite.

Un'a d'in aceste natiuni a fostu, si in ore-care parte este chiar' acumu, natiunea romana. Incungurata de vecini mai multu sêu mai pucinu interesati a o cotropi si a o asimilã, ea simte necesitatea de a afirmã neprege-

tatu dreptulu ei la esistentia. Titlurile nu i lipsescu, dar' cauta sê le desgrope si sê le produca la lumina.

Poporele sunt in respectulu acestu-a ca si individi. Candu ambla cine-va sê-si dovedesca cãte unu dreptu creditoru, recurge la arcevele familiei. Familia Romanulu este marca ginte latina, marc'a lui de noblotia este numel: ce lu porta, arcevele i sunt tinenturile Italiei. — Acolo unde a fostu lèganulu, sê nu se afle ore si actulu de nascere?

La Itali'a dar', Romaniloru, alergati la Itali'a! Cercetati monumentele si datenele ei pana a nu se sterge prin man'a timpului: cercetati limba fratiloru vostri de acolo, cercetati cãte un'a una tote dialectele loru.

II.

Ocasiunea disertatiunii de facia ni s'a oferitu de cãtra D. Alesandrescu Urechia, care intr'unu discursu restitu la 15. sept. d'in anulu trecutulu inaintea Academiei Romane luã la esamenu unulu d'in dialectele Italiei, adeca dialectulu friulanu. Intentiunea nostra este de a dã unu pasu inainte pre aceea-si cale, si chiar' dèca nu ne vomu uni intru tote cu ideele acestui barbatu eruditu si infatigabilu, totu-si ne place de a lu aplaude chiar' la jnceputu pentru nobilulu entusiasmu patrioticu ce transpare d'in scrierea lui, si de a constata in acel'a-si tempu, cã observatiunile Dsale in cea mai mare parte sunt drepte si esacte.

Punctulu nostru de plecare va fi limba comunã.

celor premise, lasându s'o face și dovedeșca tem-
pulu, care este celu mai competente d'a pronunție
sentinți'a în cesiune. B.

Statutu organicu

alu besericeii ortodoxe Romane d'în Ungari'a și Tran-
silvani'a.

(Urmare.*)

B.

Senatulul scolaru.

§. 122. Agendele acestui senatu suntu:

1. A lucra pentru bunastarea și prosperarea scole-
loru mari și mici confessionali.
2. A ingriji despre procurarea celor mai cores-
pondentorie cărți scolare, și acele ale asterne sinodului epar-
cialu spre aprobare.
3. A priveghiă asupra perfecționarei și portării mor-
rale a profesorilor și invetiatorilor.
4. A propune sinodului eparcialu spre remunerare
pre acei barbati literati, cari prin edarea vr'unui opu în
ori care sfera scolare s'a meritatu.
5. A dispune cele de lipsa, ca tinerimea confessionale,
care frecuentăza scolele de alte confesiuni, să invetie
doctrin'a religiunii nostre, să cerceteze biseric'a nostra, și să
se cumince în posturile prescrie, prin urmare:
6. A pune catacheti pentru toti tinerii nostri con-
fessionali, afle-se ei în ori ce scola de alta confesiune, și
pedecile ce s'aru ivi în privinți'a acest'a, ale delatură.
7. A prefige terminulu pentru examinarea acoloru in-
dividi, cari aspira la ocuparea vr'unui postu profesoralu
său invetiatorescu.
8. A denumi o comisiune esaminatoria de trei membri.
9. A starui, ca numai acei individi să se puna de
profesori în gimnaziile confessionale, cari suntu bine pre-
gatiti și cari au depusu esamenu înaintea comisiunei ad
hoc, cu succesu bunu d'în studiile cari ei au să le predă,
(filologic, matematico-naturale și istorice, d'în cunoscinți'a
limbeloru elaseice și patriotice, precum și d'în literatur'a
limbei romane.)
10. A starui ca de profesori în institutul clericalu
să se asiedie astfel de individi, cari au depusu esamenu
d'în sciințele teologice, pedagogice, d'în dreptulu canonicu,
în tipicu și cântările bisericesci; era de profesori la in-
stitutulu pedagogicu astfel de individi, cari au depusu
esamenu d'în sciințele pedagogice, tipiculu și cântările
bisericesci.
11. A starui ca de invetiatori la scole capitale și po-
pulare să se înainteze astfel de clerici și pedagogi, cari
au absolvatu cursulu teologiu, și d'în studiile pedagogice
au depusu esamenu cu calculu bunu.
12. A clasifică pre cei examinati strinsu, și ale da
calculu „distinsu“, — „bine“ — „suficiente“ — „neindest-
tulatoriu.“
13. Celui examinat, carele capeta calculu neindest-
tulatoriu ai da voia spre repetirea examenului, carele nu
se mai pote repeti, deca și a dou'a ora au reportatu cal-
culu de „neindesttulatoriu.“

§. 123. Senatulul scolaru va starui cu tote putin-
ciosele midiloce, ca punctele 7—11 d'în §. precedente strinsu
să se padiesca atât de câtra comunele besericesci, câtu
și de câtra individi, cari aspira la postulu profesoralu și
invetiatorescu; și a deslusi comuneloru besericesci la ca-
suri ocurinte, ca ele spre binele loru să asculte de ordi-
natiunile autoritatii supreme scolare, carea a adusu ase-

*) A se vedă nr. 81, 82, 83, 84, 85 și 87.

menea mesuri spre înaintarea și înflorirea culturii populare.

§. 124. Senatulul scolaru va intari în posturi pre
profesori și invetiatori.

La acestu privilegiu va fi cu cea mai mare bagare
de sema, ca alegerea de profesori s'eu de invetiatori să fi
facuta cu observarea prescrieloru asestui statutu organicu.

§. 125. Individi examinandu pentru profesur'a teolo-
gica, gimnasiala și pedagogica au a depune o tacsă de
20 fl. era cei pentru invetiatori ai scoleloru reale, capi-
tale și populare de 10 fl.

Tacsă acest'a numai în casu de seracia documen-
tata se pote iertă.

§. 126. Senatulul scolaru va formă o casa d'în tacs-
sele esameneloru, care va fi proprietatea fondului scolaru
eparcialu.

§. 127. Senatulul scolaru e îndetoratu a tramite d'în
tempu în tempu unulu s'eu doi comisari d'în senulu s'eu
spre cercetarea scoleloru.

§. 128. Senatulul scolaru va starui la sinodele paro-
ciale și protopopesci, ca comunele besericesci să zidēsca
scoli și locuinte pentru personalulu profesoralu, respective
invetiatorescu, unde lipsescu acelea, și ca să fi facu lefi po-
rivite chiamării lui celei grele.

§. 129. Senatulul scolaru și-implinesce chiamarea
dupa instructiunile și mesurile sinodului eparcialu, pentru
aceea va fi detoriu a reportă pre largu sinodului epar-
cialu, despre starea scoleloru și a invetiamentului, și a
face propuneru pentru melioratiunea trebei scolare pre
bas'a esperinței castigate pre acestu campu.

§. 130. Senatulul scolaru va ordină în totu anul
pre tempulu ferioloru conferințe invetiatoresci, și spre
conducerea loru va denumi comisari d'în corpulu profes-
rioloru și alu invetiatoriloru, cari apoi dupa instructiunea
senatului voru raportă despre rezultatulu loru.

§. 131. În fine senatulul scolaru pertracteaza și de-
cide cauzele disciplinari ale profesoriloru și invetiatoriloru.

C.

Senatulul epitropescu.

§. 132. Agendele acestui senatu suntu:

1. A conduce și manipulă averea miseatoria și ne-
miscatoria a episcopiei și a purtă grige pentru odore și
pretioze, biblioteca și fundulu instructu pre cum și pen-
tru fundatiunile episcopiei, respective arceiepiscopiei.
2. A compune unu inventariu despre tota averea
susu amintita.
3. A compune bugetulu anualu și alu presentă si-
nodului eparcialu spre pertractare și staverire.
4. A duce ratiociniu anualu esactu despre perce-
ptiuni și erogatiuni, și a lu subterne sinodului eparcialu
spre revisiune.
5. A alege d'în sinulu s'eu pre casieriu și controloru.
- §. 133. Bani și alte harthie de pretiu, precum și
documentele realitatiloru și fonduriloru se pastrăza în
casa de fieru, provăditu cu trei chiai, d'în care una
se va pastră la unu membru alu senatului desemnatu de
acest'a spre aceea, a dou'a la casieriu și a trei'a la
controloru.

§. 134. Pentru daunele escate în averea episcopiei
d'în negrige s'eu culpositate, presiedintele și membrii ase-
sori ai senatului epitropescu suntu respundictori.

(Va urmă.)

D'în Comitatulu Huniadorei, maiu, 1869.

În nr. 40 alu acestui stimatu diurnalu reportasem
— dupa cum credu eu — cu cea mai curata consciințio-
sitate și paremi-se destula modestia și moderatiune de-

elen'a, amu potē formă unu vocabularu pre deplinu întie-
legibilu Romanului și Italianului și contienendu tote păr-
tile esentiale ce se ceru pentru discursulu omenescu.

Pronunțatiunea pastrăza acel'a-si caracteru de ana-
logia; alteratiunile fonetice suntu dupa acelea-si tipuri, și
alfabetulu este mai acel'a-si. Déca unele litere se pronun-
cia altmintrelea, acest'a nu se întempla nici în tota Ita-
li'a nici în Romania'tota; litera *j. s. es.* pre care Mun-
tenulu o pronunția ca Francesulu, este pronunțata în
Moldavi'a și în Macedonia ca *g* italianu în vorbele unde
g suplinesce pre *j* alu Latiniloru.

Correspondenti'a între ambele limbe nu se desminte
în ceea ce privesce gramatic'a. Terminatiunile genuriloru,
formarea pluralulu, declinarea prin prepositiuni, o suma
de diminutive și de augmentative, fisionomi'a articuleloru
și mai multoru adiective determinative, flesiunile câtoru-
va tempuri simple la verbe, formarea unoru perifrastice,
mutarea verbeloru active în pasive, variatiunile verbeloru
neregulate, conjugarea verbeloru reflexive și combina-
rea loru cu particulele pronomiale presenta o coinciden-
tia admirabila.

Adeveratu este că o privire superficiala ar' potē
micsioră efectulu acestoru asemenari, că-ci despre o par-
te se gasescu chiar' asta-di mai multe elemente straine
răspandite în limb'a romana, ér' despre alt'a inși și lim-
b'a italiana a simțitu influinți'a evenimenteloru, și a pri-
mitu, chiar' în vederea perfecționării sale, mai multe fe-

spre unele evenimente d'în acestu comitatu. M'a cuprinsu
înse mirarea cându în nru 45. întempină unu respunsu
subsemnatu de dlu Jonu P a p i u protopopu; de
o parte pentrucă acelu-a lu acceptat de la una per-
sona mai competentă, era de alta parte pentrucă n'am
presupusu ca d. prota să nume precēpa, ca falsificandu
adeverulu, în locu de a se rectifică, să încēpa a me in-
crimînă, ca cu atâtu mai virtosu să produca în publicu
sensatiune; de ora-ce înse incrimințiunile lui necum
să fi documentate, dara nece specificate, fiindu-că ele nu
esistă, d. prota și le-a suptu d'în degete, considerandu că
injuriele nefundate nu suntu arguminte de defensiune; să-
mi fi permis a replică, repetîndu precum atinsei și în
correspondinți'a mea a priori că: cu dorere m'am resolu-
ru la comunicarea celoru cunoscutu, am aflatu înse acē-
st'a de una necesitate imperativa, chiar' d'în respectulu
interesulu comunu; ér' cu acēsta ocaziune observu solem-
nu că nu o facu d'în scrupulositate, s'eu cu simpl'a inten-
țiune d'a polemiză cu atâtu mai putînu cu simțiu de iri-
tatiune, — că-ci pentru acest'a facu respunsabili pe cei
ce ar' fi caus'a causae, ei în interesulu comunu, alu ade-
verulu, și alu propriei mele defensiuni — ca provocatu
— sum silitu a respinge de la mine or' ce incrimînări,
deklarandu asertiunile dlui prota menite spre innegrirea
mea, în genere de scorniture tendentiuse și impreu-
nate cu scopu reutaciosu, era în specie, fiindu-că d'în sa,
— precum se vede confusu — facu unu mixtum compro-
situm invinuindu-me și pentru alta correspondința, și
d'în acestu incidentu, nepotendu tîenē rondu cronologicu,
cu privire la respunsu, ce se referesce la corespondinți'a
mea suscitata, me restringu a resume urmatoriile refle-
siuni:

Dle prota! Dta cu famili'a dtale, Piso, și cu meri-
tatu-ti cumetru Csáklány m'a ti persecuatu sistemeticu,
ati facutu d'în aceea studiu întregu, ba suntuți demni
a fi numiti asasinatori vietiei mele morale. Dni'a voștra
în anu 1861. ati protestatu la comitele supremu în con-
tr'a mea, și ati întervenitu, că de me va sprigin, va in-
fimpină indignatiunea generale a romaniloru d'în comitatu;
dni'a voștra ati fostu factorii eschiderii mele d'într'e cei
80 membri ai comitetulu comitatensu de nationalitatea
romana, neconsiderandu posesiune, capacitate, și adeve-
ratu simțiu nationalu, dni'a voștra ati informatu sinistru
și irritatu în contr'a mea pe cei ce nu me cunosceau, ne
rusnandu-ve de reieptările ce nu a rare ori vi-se faceă
d'în partea unoru fruntasi romani; aceste le facurati d'în
interesu și ura personale, sum silitu a crede că d'în frica,
că d. Csáklány pentru mine nu va potē recesi de v. co-
mite, în acēsta credința sum rectificatu prin faptululu, că
daca fu alesu ca atare, eu inea am fostu cu unanimi-
tate alesu de v. notariu comitatensu, prin urmare amu fostu
alesu și cu voturile conationaliloru mei. Dar' pentru'acēsa
intrigele, dorere, totu se continuara, éca cum:

Asesorulu Piso, cumnatulu dtale, inea pana eră
cu locuint'a în Abrudu, sub fium'a „d'în muntii apuseni“
informă sinistru pre en. Red. a „T. Rom.“ me calumniă
în nr. 48 1865 cu intențiunea: ca acus'a tata-ne-s'eu
substernuta în contr'a mea să pota produce câtu mai mare
indignatiune și esacerbare; acēsta machinatiune ticalosa
înse a seceratu merit'a despretiuire, că-ce în. gubernu
dupa cercetarea realizata în acestu objectu, cu decretulu
dto 3-a maiu Nr. 22,375/1865. m'a absolvatu de sub per-
fid'a acusa, sustienendu, și recunoscandu-mi totu una data
dreptulu de a inactionă atâtu pre acusatorulu Piso prota,
câtu și pre Red. „Tel. Rom.“ copi'a autenticata a acestui
actu am onore a-o tramite on. Red. „Fed.“ alaturata sub A.
spre publicare, în casu de lipsa; neacusandu înse nici pre
unulu, o prea claru, că eu am fostu și sum omulu păței,

luri de modificatiuni. Dar' părțile eterogene ce s'au ame-
stecatu cu limb'a romana nu i suntu de locu esentiale, și
nici nu s'au aretatu cu uniformitate în tote provinciile
ba înca n'au fostu permanente în tote timpurile, și este
prea usoru de a le esplică, s'eu prin lips'a obiecteloru pre
cari tierel Daciei nu le oferiau ca Itali'a la privirea le-
gionariloru romani, s'eu prin treptat'a parasire a arteloru
și profesiuniloru ce au devenitu mai tardiu monopolulu
strainiloru, s'eu prin scambările religiose și imbracisarea
limbagiului slavu ori elinescu în Beserica, s'eu în fine prin
stapanirea Fanarioloru, Turciloru și Unguriloru, cari
exploatasera administratiunea politica. Câtu pentru modi-
ficările limbei italiene, ele nu suntu mai însemnate, și în
ori ce casu nu ne lipsescu cu totulu monumente spre a le
recunosce s'eu midiloce spre a le pretiui.

Dar' ceea ce are să ne convinga mai multu despre
afinitatea originaria a limbeloru acestoru-a este examina-
rea dialecteloru italiene; fiindu-că dialectele au precesu
limb'a literaria, și fondulu loru celu necioplitu și impe-
stritiatu de arcaisme, representa chiar' asta-di în modulu
celu mai invederatu istori'a copilariei sale și succesi-
unea periodeloru de transitiune prin cari a pasitu.

(Va urmă.)

Italiei, adeca acea limb'a toscana, care incetandu în
secolulu XIII. de a fi numai remissus modus et
humilis in quo et mulierculae commu-
nicant, s'a perfectiunatu, s'a intinsu, s'a nobilitu, a
devenitu în fine o limba literaria. Esistenti'a ei ca dia-
lectu nu s'a curmatu pentru acest'a, că-ci poporulu scie
totu-de-un'a să-si pazesca cu scumpetate patrimoniulu s'eu;
și cându limb'a scriitoriloru a începutu de a scadē și de
a se departă de spiretulu ei primitivu, cei ce au fostu
mai întiepti a trebuitu să-si spele rufele în apele Ar-
nului. Giuseppe Giusti, care se faliă de a nu fi deschis
nici odata dictionarulu Cruscei, invetiă italianesce la sub-
urb'i'a de Porta a Croce și la uliciora în Calima-
la, unde fusese odinora resiedinti'a barbierulu Bur-
chello: totu asemenea facuse autorulu Divinei Comēdie
și siese sute de ani mai înainte.

Amu merge prea departe déca amu voi să aretăm
cu deamanuntulu tote asemenarile ce presenta limb'a to-
scana cu cea romana. Urmandu esemplulu ilustrulu He-
liade Radulescu, care a publicatu mai de multu o pre-
scurtare de gramatica comparativa și unu articulu ana-
logu în Curi'erulu de ambe sexe (Par. III. Nr. 1),
amu potē produce înaintea lectorulu vre-o 2000 de
vocabule radicale comune la amendoue limbele. Combi-
nandu radecinile cu prefisele și sufxile comune, nume-
rulu cuvinteloru identice s'eu analoge s'ar' immultî pana
la 18,000, și adaugandu-le tote vorbele și derivatiunile
d'în limb'a docta luate de opotriva d'în latin'a și d'în

GRANICERII.

Divisiunea I-a teritoriala.

Compania 1. Bratocca si a 2-a Predealu, d'in batalionulu 1-u, cu resiedintia si Predealu.

Compania 1. Turnu-Magurele, a 2-a Zimnicea si a 3. Giurgiu, d'in batalionulu alu 2-lea, cu resiedintia in Giurgiu.

Compania 1. Oltenitia; a 2-a Stirbeiu si a 3-a Guralomitiei d'in batalionulu alu 3-lea, cu resiedintia Stirbeiu.

Divisiunea II-a teritoriala.

Compania 1. Sculeni, a 2-a Stefanesci, a 3-a Radautii, a 4-a Mamornitia, d'in batalionulu alu 4-lea, cu resiedintia Stefanesci.

Compania 1. Mihaileni, a 2-a Nimirceni, a 3-a Cornuluncei, a 4-a Dorn'a, d'in batalionulu alu 5-lea, resiedintia Mihaileni.

Compania 1. Presecani, a 2-a Comanesci, a 3-a Oituzu, a 4-a Soveja, d'in batalionulu alu 6-lea resiedintia Tirgu-Ocnei.

Divisiunea III-a teritoriala.

Compania 1. Giuval'a, a 2-a Riulu-Vadului, a 3-a Bulig'a, a 4-a Vorciorov'a d'in batalionulu alu 7-lea, resiedintia Tirgu-Giului.

Compania 1. Severinu, a 2-a Gruia, a 3-a Calafatu, a 4-a Bechetu d'in batalionulu alu 8-lea, resiedintia Calafatu.

Divisiunea IV-a teritoriala.

Compania 1. Polizesci, a 2. Brail'a si a 3. Galati, batalionulu 9, cu resiedintia in Brail'a.

Compania 1. Comradu, a 2. Carpineni, batalionulu 10, cu resiedintia in Reni.

DOBORANTII.

Divisiunea I-ia teritoriala.

Escadronulu Ilfovu, Vlasca si Teleormanu, divisiionulu 1, cu resiedintia in Bucuresci.

Escadronulu de Dambovit'a, Prahov'a, Buzeu si Ialomit'a, divisiionulu 2, cu resiedintia in Buzeu.

Divisiunea II. teritoriala.

Escadronulu de Iasi, Sucev'a, Botosiani si Dorohoiu, divisiionulu 3, cu resiedintia in Iasi.

Escadronulu de Romanu, Nemtiu, Bacau si Putn'a, divisiionulu 4, cu resiedintia in Bacau.

Divisiunea III. teritoriala

Escadronulu de Mehedinti, Dolju, Romanati si Oltu, divisiionulu 5, cu resiedintia in Craiova.

Escadronulu de Muscelu, Argesiu, Valcea si Gorgiu, divisiionulu 6, cu resiedintia in Pitesci.

Divisiunea VI. teritoriala.

Escadronulu de Brail'a, Covurlui si Ramnicu-Saratu divisiionulu 7, cu resiedintia in Galati.

Escadronulu de Tutov'a, Vaslui, Falcu si Tecuciu, divisiionulu 8, cu resiedintia in Barladu.

Cu ocasiunea acestei impartiri, companiele de graniceri, cari pana acum erau formate in noue batalione, se voru impartii in diece, precum se areta mai susu, pentru unu statu majoru de batalionu cu resiedintia in comun'a Stirbeiu.

Acesta impartire se va pune in aplicare de la 1 octomvre. (Rom.)

VARIETATI.

*(Negotierea cu promesse straine este oprita.) Abusurile si insielatiunile nenumerate, provenite d'in vinderea si cumperarea promesseloru, a fostu de multe ori caus'a inseracierei multoru individi. In intielesulu art. XV alu legei d'in 1868, ministrulu de finantie opri ori-ce negociatiune cu sorti si promesse straine, precum si anuntiarea si vinderea acelorou-a. Facu exceptiune acele sorti, cari sunt emise immediatu de guvernele straine pentru scopuri de imprumutu. Publiculu va ave dar' a se padi de la cumperarea a ori-ce sorti de imprumutu, emise prin cetati, comune, districte, societati straine seu individi straini, si cari nu sunt scutite prin garanti'a respectiveloru staturi.

*(Ministrulu Wencckheim), care se afla la scaldele de Kissingen, este bolnavu; amicii lui sunt forte ingrijati de starea sanetatii lui.

*(Artistulu nostru nationalu.) Dl. M. Pascali onora pre fratii nostri d'in Bucovina cu 10 representatiuni teatrale in Cornautia. Ne-amu bucura multu daca ar' continua representatiunile sale si in celelalte parti ale Romaniei ciscarpatine.

*(Pentru intregirea armatei) in Pest'a s'au conscriu 4000 toneri, intre cari — lucru curiosu — dice „P. Ll.“, nu se afla nici unu magnatu. D'apoi nu e destulu lucru si povora pre capulu magna-

tiloru (!) ca care cum nasce, e obligatu a-si sferma ca pulu in facerea legiloru si paragrafiloru pentru fericirea tiei (?), cum pote posti „P. Ll.“ ca bietii magnati se mai iee inca si arm'a pentru patria, pana candu sunt destui prosti si nemagnati in tiera...

*(Monumentu.) In adunarea mai de curendu a consiliulu municipalu d'in Aradu, Stefanu Vass a presintatu una motiune cu privire la radicarea unui monumentu in Aradu pentru cei 13 generali d'in revolutiunea magiara, cari dupa depunerea armelor la Str'a (Vilagos) fura csecutati in acestu orasiu. Fiindu deja adunata una suma de 30,000 fl., Vass a propusu se se faca numai decatu pregatirile prentu disulu monumentu. Consiliulu municipalu a primitu motiunea.

*(Cetimu in „Gaz. Trans.“) Fagarasiu 29 iuliu 1869. Domnule Redacter! In anulu scolasticu espiratu in vicariatulu Fagarasiului au fostu 34 scole populari, 2 scole capitale cu cate doi invetiatori, una scola normale cu publicitate, si una scola comunale de fetiite. In 12 comune parociale pruncii de confesiunea nostra au cercetatu scolele majoritatei gr. orient. Prunci au frecuentatu in sem. I 1369, prunce 485 = 1829, in sem. II. prunci 1321, prunce 453 = 1774. Progresulu a fostu bunisioru, frecuentarea in una parte a acestoru scole aproape regulata in ambe semestrele er' in cealalta in semestrelu de vera nereglata, si midiulocita numai prin pedesee. Dupa pasii facuti in 4 Iuniu a. c. credemu, ca pre tom'a venitoria vomu fi in pusetiune a mai preface un'a din aceste scole in scola normale publica, er' altele doue, eventualmente trei, in scole capitale cu cate doi invetiatori. Totulu depinde de la asemnarea competentieloru din fondulu monturului.

Spre a pote secer'a pre venitoriu fructe si mai manose pre campulu institutiunei publice, dupa parerea subscrisului, se mai receru patru lucruri principali, si adeca: 1) pentru docenti plati anuale mai bunisioru de cum sunt celea presente; 2) inlocuirea unor'a dintre invetiatori cu altii cunoscatori de metodele mai noue pedagogice; 3) abecedarie mai bune; 4) una incordare conscientiosa de tote partile spre a se aduce poporulu ca se se petunda de acelu adeveru, ca fiii loru inca sunt creatura lui Dumnezeu, prin urmare lumin'a, scientia si binele sunt destinate si pentru densii. Antonelli m. p., vicariu.

Sciri electrice.

Vien'a, 12 aug. In siedintia comisiunei bugetarie a senat. imp. raportorulu Sturm a proiectatu; ca rogarea de indemnitate a ministrulu de resbelu referitoria la creditulu suplementaru d'in 1868, se nu o iee comisiunea la desbatere, pana ce nu se voru asterne comisiunei ratiuciniile d'in 1868. Acestu proiectu se primi.

Celalaltu proiectu alu lui Sturm, in care se recumenda aca-si procedere si in privintia credituluisupl. d'in 1869, se respinge. La ce apoi raportorulu abidse alegundu-se de raportoru in loculu lui Bahans.

Berolinu, 12 aug. Cu referire la provocarea diurnaleloru d'in Vien'a: ca cont. Beust se de publicitatiei tote documintele confidentiale, care ar' pote dovedi, ca nisuintiele in privintia crearii relatiuniloru mai amicabile fure respinse d'in partea Prusiei, — diurnalulu „Prov. Corr.“ scrie ca: regimulu prusianu a tramisu la Vien'a comunicate de acelu-a-si cuprinsu.

Bursa si Comerclu.

Pest'a, 14. aug. Stimulatiunea in comerclu de bucate a fostu animata. In urm'a imbiarei debile, cumperarile s'au facutu mai scumpu cu 10 cr. Comerclu cu secar'a este liniscitu si neschimbatu. Ovesulu nu presinta nece unu comerclu importante. Reserva continua in cumperarea si vinderea cucuruzului. Graulu, 87 1/2 pdi, 5 fl. 40-50 cr.; 86 1/2 pdi, 5 fl., 30-35. Se car'a, 80 pdi, 3 fl. 25-30 cr. Ovesulu, 46-50 pdi, 1 fl. 87 cr. Cucuruzulu de Banatu, cent. vam., 2 fl. 50 cr.

Temisior'a, 10 aug. Stimulatiunea in comerclu de bucate favorabile. Graulu, specialitate fina, 87-88 pdi, 4 fl. 20-50 cr.; specialitate de mediu-locu, 85-86 pdi, 3 fl. 60 - 4 fl. 10.

Bursa de Pest'a, de la 14 aug.: Galbenu imp. 5 fl. 87 cr. Napoleond'or: 9. 88. Argintu: 120.50 Bursa de Vien'a, de la 14 aug.: 5% metalliqu. 62.55. Imprum. nat. 71.90. Sorti d'in 1860: 101. Actiuni de banc. 751 Actiuni de inst. cred. 310.20. Argintu: 120.35. Galbenu: 5.90.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALESANDRU ROMANU.